

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quidque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695

Discursus XVII. Signa veræ Pœnitentiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45993](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45993)

DISCURSUS XVII.

Signa vera Pœnitentia.

Venarioribus atque aucupibus solenne est, feris & avibus dolos struere, laqueos & retia tendere prope aquas, ad quas crebro illæ oblectationis gratia ventitant. Quamquam autem ubivis locorum Dæmon hominibus insidietur, præcipuè tamen & ipse, Venatorum more, laqueos illis & retia prope amabiles salutis fontes tendit, de quibus jam olim Propheta vaticinando cecinit: *Haurietis aquas in gaudis de fontibus Salvatoris*: prope lanthissima scilicet Sacramenta. Imò quia Pœnitentia post Baptismum Sacramentorum omnium maximè necessarium est, non est dubitandum, quòd circa hoc omnium solertissimè fraudes & insidias hostis ille capitalissimus struat, adque eò amplius, quòd, cum ad hoc Sacramentum nos de nostro plus, quàm ad quodvis aliud conferre oportet, major huic vaserrimo nostro inimico panda:ur campus retia sua variè mutandi, aut multiplicandi, prout et eius re & commodis magis fuerit. Imò etiam ex parte nostra, nulla diligentia, quæ has insidias & fraudes evitemus, nimia videri potest. Non est proinde, quod ægrè feratis, si toties de Pœnitentia differentem audire necesse sit; agitur de negotio momenti plus

R. P. Segneri Christ. Instr. Tom. III.

quàm magni: neq; sanè scio, an nullum aliud sit, in quo errare parte unà tam facile, alterà autem tam perniciosum sit. Hodie igitur vestros ante oculos tria proponam signa, quæ si in vestris Confessionibus inveneritis, enimverò in iis ut bene peractis piè prudenterq; acquiescitis: at si illa defuerint, querite, qui vos securos reddat, ego mihi tantum non sumo; ut in re ancipitis plenà periculi vadè me præstare velim.

II. *Conversio Peccatoris est vita nova. Induite novum hominem, quò secundum Deum creatus est.* Vita autem verum ac proprium signum est, operari; nova igitur vita, novis, & aliis operibus se prodar necesse est. Idcirco hîc oculos ad Cor, ad Linguam, & Manus Pœnitentis convertemus: si tria hæc membra novis operibus efficiendis occupata invenerimus, inde prudenter arguemus novam vitam haud quaquam abesse.

I.

III. *Cor jure meritissimo nobilissima humani corporis pars dicitur, cum sit primum, quod in eo moveri incipiat, & ultimum, quod moveri desinat.* Pictoria ars hominem incipit fingere à facie; non enim aliud spectat aut proponere vult, quàm apparentem ejus figuram: at natura, quæ non imaginem apparentem, sed rem ipsam fingit,

G g

git,

S. Tb. 2. git, à corde initium ducit. Sed vel
2 q. 121. ipsam Naturam hæc in re superat Gra-
ar. 2. c. tia, tanquam veritatis amantissima;

& idcirco tanti aestimat Cor, ut eo ob-
 tento, totum se obtinuisse existimet.

Prov. 23. *Fili, probe Cor tuum mihi.* Atque ita
25. in eo, in quo potissimum novus homo

interior (jam olim à S. Petro appella-
1. Pet. 3. tus *Absconditus cordis homo*) consistit,
 præcipuè observare oportet, an nova
 ipsi propria opera inveniantur. Vos
 ego oro atque obtestor, ut de argu-
 mento tanti ponderis differentem at-
 tentè audiatis.

IV. Sciendum igitur est, Deum,
 qui cor hominis Peccatoris, in Pœni-
 tentiæ Sacramento renascentis, no-
 vum efficit, duas in illo mutationes
 facere: primum actualem dicimus,
 estque ipse de admisso peccato dolor,
 & propositum de vita deinceps emen-
 dandâ: altera mutatio, quæ habitua-
 lis appellata est, Gratiâ justificante à
 Deo infusâ perficitur, & reliquarum
 virtutum, quæ Gratiâ comitantur,
 choro. Hæc duplici mutatione cor-
 dis vera conversio constituitur; sed
 quia utraque, tanquam in homine in-
 teriore peracta, sit quàm occultissimè,
 nobis lege ordinariâ aliter manifesta-
 ri non solet, quàm effectis suis & acti-
 bus, haud secus ac radices arborum
 in terra latentes aliter vitam non pro-
 dunt, quàm fructibus, quos generant.
 Sed qui sunt tandem illi actus, illa o-
 pera, quæ certos nos de novo corde,
 atque ad eum de nova vita faciant? Ecce
 illos: duo autem sunt; unus eorum
 actuum præterita, alter præsentia re-
 spicit.

V. Ad præterita quod attinet, ve-
 rissimum impetratæ peccatorum re-
 nitiæ signum est, eum Pœnitentiæ sa-
 cramentum non coram recordatur, non
 quidem, ut de iis in omni le eucrodo-
 gesti denuo accuset, ut nonnulli timo-
 de, sed haud sanè prudenter solent,
 sed ut illa identidem detestetur, neque
 abjiciat, & pudore novo suffundatur.
 ob tot injurias diviniæ Majestati illa-
 tas. Atque hæc est causa, ob quam
 non in veteri magis, quàm nova Lege
 illi ipsi Pœnitentes, qui de obtenta veni-
 certissimi erant (qualis fuit Magdale-
 na in Lege gratiæ, quæ ex Christi ipso
 usmet ore audivit, *remittuntur tibi pec-
 cata tua*; & David, cui in Lege scriptâ
 Propheta denunciavit: *Dimittuntur
 tibi peccata tua à te*) præterita
 tamen culparum suarum suarum reco-
 dati: & hoc eâ causâ, ut magis sem-
 per sui illos puderet, utq; hæc vetero-
 diâ perpetuâ, quam Deo abstulerat,
 gloriam certius repararent. Vulnera
 dente venenato inflicta deterius no-
 mo medicatur, quàm qui curat, ut o-
 catricem confestim obducant. Illud
 quod de pestiferis illis plagis maxime
 verum est, quibus peccatum animam
 vulneravit: nihil perinde noxiū,
 iis fieri potest, quàm si confestim ob-
 livione sic tegantur, ac si nunquam
 ullæ fuissent. Sapius audieritis ex
 Evangelio, quomodo Christum Ser-
 vatorem homo locuples, quem Simonem
 Leprosam dicebant, convivio ce-
 ceperit. Quâ autem causâ portis
 virum hunc cognomine isto compell-
 latum? an quod tum adhuc leprâ in-
 fectus esset? haudquaquam sanè, si-
 qua

SEGNÉ
 Homo Christianus

qua S. Hieronymo fides cum ejusmodi malo laborantes lex immundos haberi juberet; qui autem tales erant, humano commercio excludi debent, ne latius contagione pestis serperet. Leprosus ergo dictus est, quod illi olim laborasset, eaque, ut creditur, Christi benignitate & virtute esset liberatus; solitus dein saepius Medicum hunc suum caelestem ad convivium invitare, ne tanto beneficio ingratus esset. Ita par est Poenitentem sibi imbuere nomen Leprosi, ut qui peccatum olim lepro forduerit, se talem & extimare, & ut tale habere. Et haec culpa olim admissarum memoria, conserata cum assidua earum detestatione hodie, praeter ceteris certum est veniae obsequium, & Gratiae acceptae signum. Spiritus, sicut Ezechiel, *levavit me, & assumpsit me: levavit me à peccato, assumpsit à gratiam: & quid inde consecutum est? & abij amarus in indignatione spiritus mei.* Id quod tum maxime verum est, cum recordatione tali generabitur tam agnata ipsi, sui abjectio & humiliatio. Humiliatio porro ista tam est necessaria Poenitenti, ut Tertullianus illam veram Poenitentiam definiat: *Est, inquit, humiliandam, proferendamque hominis disciplina.* Quinimo sacrae literae dolorem ferme humiliati jungunt, tanquam effectum suae curae. *Recordaberis viarum tuarum, & confundaris.*

VII. Quare si certo dignoscere vulnus novam Justificationis vitam in corde vestro, hanc, quam diximus, peccatorum admissorum memoriam, in eo quaerite. Malè equidem metuo,

ne plures vestrum, vix à noxis absoluti, sic earum ponant memoriam, ut non ipsorum, sed nescio cujus alterius culpa fuisse videantur; perinde ac si monstra haec non diutius ad voluntatem pertinerent, quam dum haec eadem parturit. Hinc deinde nescitur, ut perinde ac antea temerarii non formidegis ed accedere, ubi toties ante vestri impeerunt pedes, & tam turpi lapsu prostrati estis: id quod ne bestiae quidem ratione distituta faciant, quae compelli non possunt, ut per loca transeant, in quibus prius, etsi fortuito, prolapsa sunt. Hoc etiam ex capite tam sollicitè id agit Dæmon, ut aboleat delictorum admissorum memoriam, ut semper reddamur audaces in contemnendis periculis; id quod haudquaquam fieret, si semper oculis nostris obversarentur & lapsus nostri & offendicula ac praecipitia, in quibus illi contigerunt, ut disertè per Jeremiam Deus omnem animam Poenitentem admonet illis verbis: *Leva oculos tuos in directum, & vide Jer. 3.2. ubi prostrata sis.*

VII. Alter hujus recordationis fructus futura concernit, dum illa fit, ut homo sibi studiosè caveat, ne denuo peccet. Ajunt, illum equum omnes alios cursus velocitate praevertere, qui aliquando ad morsus sit à lupo, & fugam evaserit: videtur enim sibi quodammodo semper à tergo lupum habere, cujus ex dentibus tam fortunato eventu se praeripuit. Hoc etiam contingit Poenitenti, qui errorum & casuum suorum semper memor est: semper sibi à tergo videtur habere

G g 2 illud-

illudmet peccatum, à quo magnâ suâ felicitate liber evasit; nec unquam satis conari se existimat, ne denuo ab eo invadatur.

VIII. Agnosceitis hîc causam, ob quam cor verè dolens & contritum longiùs abest à peccato, quàm abfuerit priùs quàm illud admitteret; illa enim assidua recordatio læsæ divinæ Majestatis, identidem ipsum excitat, ut longiùs semper à culpa recedat. S. Petrus à trîna sua negatione hand paulò fortior, suâque in fide evasit ardentior. S. Maria Magdalena post lascivos illos suos amores vixit mundior, quàm primis innocentis ætatis annis. Theodosium quoque Imperatorem post Thessalonicensem illam stragem mansuetiorem evasisse legimus. Cur istud, nisi quia & recordatio assidua, & quem perperam gestorum continuum experiebantur, dolor, vi magna avocabant à similibus perpetrandis? certè de prioribus duobus id Sacris & Libris satis constat; de Theodosio autem id ipsum S. Ambrosii testimonio docemur, qui in celebri illa, quâ tanti Imperatoris funebres exequias cohonestavit, oratione ita locutus est: *Nullus postea fuit dies, quo non illum dololet errorem.* Atque quod magnæ hæc Animæ præstiterunt, faciunt & aliæ non dissimiles, semper in criminum suorum detestatione occupatæ, ut non ad aliud, quàm ad hæc deploranda, vitæ momenta prorogata ipsi esse videantur. Nobilis quædam Matrôna aded indoluit neci mariti sui occisi, ut nec precibus, nec consiliis, nec ratione aliâ ullâ induci

posset ad cibum sumendum. Post tandem obstinatam hanc voluntatem, & comedam, ajebar, ut diutius esset. Tandem veri Penitentes facinus nobiliore amoris cæstro percipiunt, ut doleant; & eâ solam cruciatum ipsi est, vitæ spatia propinquæ, ut diuturnior dolor sit, plangere interea lacrymarum profundere licet. Imò non tantùm vivunt, ut dolent, sed potiùs credas eos dolore ipso vivere: hoc cibo aluntur. *Item mibi lacryma mea panis dicitur ac cibus, ajebar sanctus ille Rex, perinde ac si oculi penus essent, quæ subministraret, unde viveret.* Sed majora hæc, sat scio, quàm ut ad illa vos advertatis: saltem istud ex his discipulis, quàm vos debere oblivisci delictorum, quæ admisisistis, nec unquam desinere ea detestari. Siquem vestrum contigerit transire per locum, qui occultum ejus aliquando flagitium toxit, altum ingemiscens dicat: pro peccatum execrabile! utinam desiliens tellus absorpsisset me potius, quàm ut Deum meum offenderem! Si obviam habuerit nescio quæ, peccati sociam & irritamentum, dicat: Et fieri potuit, ut pro putrido hoc canis frusto à summo me Bono insatius averterem! Verbo, ita vos gerite, sicut qui iurgidum veneno serpentem conculcat: quamdiu ille vel tantillum palpitat, sensumque ac vitæ monstrat, calcare non delinuit; quin non extinctum quidem absistit toto corporis nisu contere. Quamdiu incerta cuiquam est peccati venia ac gratia, semper illud detestetur necesse est.

P. SEGNE
Homo Christianus

est, quò securior de illo tandem delicto esse possit: quin etsi de eo sibi condonato certus quis esset, non idcirco ab eius execratione esset cessandum vel exco, quò adhuc sibi vita suppetere. Hec siquidem est, quò à nobis desiderat S. Tridentina Synodus, dum monet: vitam hominis Christiani perpetuam debere esse Penitentium; perinde ac si inter omnes cordis ac animi nostri affectiones & motus nullus debeat esse crebrior, quàm dolor de peccato admisso.

II.

IX. Alterum novæ vitæ signum lingua subministrat. Lingua cordis interpres est: quis proin rectius de intimis cordis ad Deum conversi affectionibus enuntiabit? Proprium igitur linguæ seriò Penitentis est, de peccato admisso se accusare; ejusque magnitudinem verbis augere; sicut è diverso ficti Penitentes illud excusant, & mirè elevat. *Tu propitiaberis peccato meo; multum est enim*, agebat ad Deum David. Nova enimverò veniæ petendæ ratio, dicere quòd culpa perquam gravis sit: *multum est enim*. Sed respondebant Sanctissimi Regis verba dolori, quem anima sentiebat; ac proinde loquebatur ut vulneratus aliquis, cui plaga accepta vehementer dolet; eam enim dum reteggit, & Chirurgus ostendit, en, inquit, quàm profundum est vulnus, en, quàm lethale! credisne quocumque modo medicabile? *Tu propitiaberis peccato meo, multum est enim*. Hic David, cum elevare peccatum suum goller, adducendo opportunitatem

& occasionem criminis maximam; tentationis molestissimæ nunquam hæcenus expertam vim atque impetum, servatam eatenus tot inter illecebras & blandimenta innocentiam, & à tam enormi crimine abstinentiam. Sed nihil horum ille; tamque culpam non elevat, ut augeat etiam: *multum est enim*. Egi pessimè; scelus nimis quàm turpe admisi; non erat alter tot tibi beneficiis, ò Deus, devinctus, quot ego; & tamen ingrato in te animo, factisque, nemo me superavit. O certum veri doloris, quem vulnus affert, argumentum! Verò dolebat David, & idcirco tam non conquirat & æcervat frivolas maleque coherentes, ut ne quidem admittat veras, rectèque fundatas excusationes.

X. Haud procul Oeniponto Germaniæ urbe Illustrium nonnemo ad certamen provocatus in ipso pugni furore parentem suum, quem ex hostibus unum crediderat, interfecit: sed non diu post, errore detecto, dum cadaver tam cari sibi capitis humi stratum contemplatur, tam acerbus, tam vehemens animum dolor subiit, ut ejus vehementiâ exanimaretur, illi innixus hastæ, quâ, etsi ignarus, vitam eripuit illi, à quo suam ipse acceperat, Hodie ipsa in urbe, in templo PP. S. Francisci, videre est effigiem ære fusam hujus Juvenis, suæ innixi hastæ, doleatis habitu tanto artificio expresso, ut non tam exanimis, quàm jamjam moriturus videri possit. Hic enimverò dolor, AA. Dilectissimi, verus ac sincerus est. Non dixit Illu-

stris iste: Homicidium hoc fortuitum fuit: occidi, fateor, parentem meum, sed infcius, mors ejus tam mihi culpa tribui non debet, ut laudem potius ex ea mereat, propterea quod hostem me boni publici mactare crederem. Dicere ista poterat, sed non dixit: neque enim verus dolor, qui animum occupaverat, aliud in mentem sinebat venire; quam mortem suo parenti illatam. Quid jam de illis dicemus Penitentibus, qui cum non errore, sed meditato scelere, mortem, quantum in ipsis erat, intulerint Patri suo caelesti, accusant suam imbecillitatem, tentationis vim, Dæmonem, necessitatem, hostium studia, egestatem? Ex hac loquendi ratione, quomodo quis arguet novam animæ vitam, aut eam saltem rerum apparatus, quæ viam sternunt, ad vitam Gratæ recuperandam? Ut proinde, quis intelligat, quàm non vero dolore agantur multi à Christianis, satis est audire eorum verba, quibus sua Judici sacro delicta manifestant. Placet hic vobis indicare nonnullas ejusce generis loquendi formulas, ne & vos deinceps sic loqui assuescatis.

XI. Primum igitur aliqui purgant se, (& hoc loquendi modo, sanè quàm multi utuntur) tantum abest, ut peccatum suum manifestent: aut si peccatū suū manifestet, celant injustitiam; & tamen utroque est opus, ut lingua verè sit interpret cordis novi. *Delictum meum cognitum tibi feci, & injustitiam meam non abscondi.* Ita David, sed non isti. Rem isti narrant, quæ

de se peccatum esse possit, celant injustitiam, idque agunt ut innocenti vituperio non digna esse videantur. Juvenis ille fateatur se lapsum, & peccatum aperit; sed tacet injustitiam, dum addit; in xtate tam lubrica firmissimum esse labi. Alius se accusat de blasphemia; sed addit: Nisi Patrem familias tonet blasphemis & execrationibus, nemo obtemperat. Alius profitetur se sumpsisse vindictam; sed coactum propterea existimationis tendæ necessitate, & causæ justitiæ, quæ pro se stetit. Ita non est difficile videre, quâ ratione regi possint peccata, dum aperiuntur; dum scilicet factum narratur, & pravitas excusatur. Hinc est, quod nonnulli confiteantur simul & non confiteantur, ut indicavit S. Joannes Evang. citans veracem confessionem, quæ S. Joannes Præcursor confessus est, se non esse Christum. *Confessus est, & non negavit; & confessus est, quia non sum ego Christus.* Miram enim rationem loquendi rationem! an satis non erat dicere? *confessus est*: quid opus erat addere? *& non negavit*: multoque magis redundare videtur repetitum: *& confessus est*. Sed non est hic sacrorum Scriptorum mos, verba gratis multiplicare; ne notula quidem minima, non accentus redundant. Arcanum igitur, quod hoc loquendi modo significatur, si non est illud, quod jam nunc proponam, ipsius certè indicatur; nimirum esse nonnullos, qui confiteantur, quia confiteantur; confitentur enim negando. Et quia confiteri negando,

P. SEGNÉ
Homo Christianus

est confiteri tormentis ad id adacti, non verè ac liberè Pœnitentis, ideo ad nos edocendos Evangelista, cum de Baptistâ dixisset: *confessus est*: addit: *& non negavit*: & tandem concludit; arque ita verè *confessus est*; quia confessus est nihil hâsitando. Pro quantum igitur eorum erit numerus, qui olim Judici Deo se sistent confessi & non confessi: quia cum essent confessi, eodem simul tempore negarunt! Leonibus non absimiles, qui quòd momentò solo vestigia sua impingunt, eodem ferè iterum delent.

XII. Hac classe confitentium non confessorum, atq; adeò confessorum non absolutorum ii multò maximè continentur, qui non solum se excusant, sed alios quoque accusant. Rex Saul, tam apta Idea non sincerè dolentium, quam apta est idea verè ac sincerè dolentium David & ipse Rex, hanc nos rectè confitendi normam bellè nos edocet. Servaverat hic in strage Amalecitarum Agag Regem, contra quàm per Samuelem Deus citra ambages jollerat; quidquid etiam ex animi præda magis arriserat, magisque fuerat pretiosum, sibi vindicavit, cum ferro & igni vastare cuncta debuisset: Ne cum hac omnia luce palàm gereretur, omnisque præda velut in triumpho postremo in agmine duceretur, increpitus à Propheta propter neglecta Dei jussa, confestim se excusavit, exercitum accusavit. *Pepercit populus melioribus*: perinde ac si res hæc ad ipsum nihil pertineret; aut quàm nihil in eum redundaret culpæ;

qui cum populo imperare debuisset, ut Dux supremus, populum fuerat secutus. Hujus furtivis illa sunt miseræ, quæ ne certis ædibus exisse cogantur, malunt in iis Oreo potiùs, quàm hero famulari: præterea & illa, quæ Matrimonii spè illectæ, jam tum non minùs promptè obsecundant, quàm si jam essent Matrimonio junctæ. Istæ enim, cum subinde ad sacrum Judicem accedunt, dicunt; fuisse, qui cum ipsis peccarent; perinde ac si tunc ipsæ somno oppressæ, culpæ in eo facinore admisisset nihil: *Populus pepercit*. Sed quid, an ad te, o nequam muliercula, non pertinebat reniti quæ poteras, tueri te, ædibus te proripere, deserere amantem tam perdidim? Ais, illum tibi ubique insidiari, & quæ te confers, persequi. At si titione ille, aut ferro candente armatus persecutus te fuisset, an non fortius restitisses, ne quid damni pateretur? Et tamen sic alios accutando excusant se, quæ non solum magna voluntate invitata consentiunt, & parent promptissimæ, sed etiam primæ alliciunt nutibus, obtutibus, gestibus, & verbis lascivissimis illosmet, quos deinde suos appellant insidiatores & persecutores.

XIII. Longius adhuc progreditur, insana hæc se excusandi, vel tum, dum se quis reum sistit, prurigo, ut, non contenta suos excusare gravillimos lapsus, & alios vicissim mortales eorundem reos peragere, ne Deo quidem parcat, sed nequid in se culpæ & labis hæreat, in eum, qui ipsa Sanctitas est, rejiciat. *Infelici hoc sub sidere*

nata sum (non veretur dicere infamis aliqua muliercula) nec mutare fatalem hanc destinationem possum, Vult Deus cuiusvis sortis homines: sicque plures Hæreses, quam verba perfrictæ frontis puella expuit. Ethiopes atri sui coloris causam unum solem faciunt: sed faciunt injuriã; cum alia Centes solis radiis non minus, imò etiam magis, ac rectã subiecta, colore albo sint. Sic sordidissima hæc hominum fæx divinum Solem causam agnoscit vult unicam terribili coloris sui, quem ardens eorum in animis fœdus ignis totum efficit. *Decoloravit me sol.* Si tam sum atra, ut Dæmonem referam, in Solem culpam conijcite, qui radiis nimium quantum urentibus tam suliginosam reddidit. *Talem me Deo facere placuit: ad hujus Munda varietatem & ornatum confert alias verecundas, alias audaciores esse.* *Decoloravit me Sol.* Heu miseram! Sol fons est lucis inexhaustus, nec tenebrarum ille tuarum origo esse potest: non aliunde illa, quam in voluntate tua perversã planè ac fœdã nata sunt. Deus nos omnes bonos cupit, & malos non facit, sed tolerat, ut vel denuo fiamus boni, aut si contumaciter mali esse maluimus, justius subinde in Inferno tanta perverſitatis pœnas demus sempiternas. Sic igitur garrite, non est se purgare, sed in Deum Blasphemias effundere: est emplastrum plagã omni, quamlibet parenti & pestiferã, potentius magisque pestiferum: excusatio est ipso peccato, quod excusatum cupit, detestabilior. Nã ista igitur lingua pro-

dit apertissimè, non ipsã, ut infermento, uti Cor, vero sincere quoque debere immutatum. *Cùm dulce fuerit in ore ejus malum, abscondet illud sub lingua sua:* Jobi verba sunt, Quamvis nimirum peccatoris palato dulcividebitur voluptatis liquor, abscondit intra labia orexin, quã illum deperit, aut, si multum, media ad labia proderet, aliquã inquam ex parte aperit; at ubi ille amaritie sua palato insulsum movere cœperit, tum enim verò totum, ad id deprimendum & vilipendendum expuet.

XIV. Præter hæc, quæ lingua inter confitendum dat, contriti veritate aut fictè dolentis animi signa & indicia, alia etiam suppetunt, quæ eorum post factam omologesin spectanda, vel rectius audienda præbet. Audire enim erit aliquos, qui queruntur, à Confessario se increpitos; alios qui illum traducant, ut asperum & intemmanum, qui adstrinxerit ad occisiones proximas deferendas: nec deerunt, qui nimium subtilem & scrupulosè anxium damnent, ut qui varia interrogat ad cognoscendam mediã mali, quo laborant, vim ac naturam spectantia; contendenturque, se ad importunum hominem tam citò utique non redituros. At si hoc est prudenter loqui, quid tandem erit delirare cum phreneticis? quid stultius, quam Medico irasci, cum morbo deberes? *Medicum crudelem facit intemperans:* teste Seneca. Qui, quod res est, intelligeret, facili negotio proficeret, Sacerdotem ad severius asperiusque agendum non indole sua rigi-

da & difficili, sed mali gravitate compulsum. Nimis igitur aliena ab ore latio dolentis & poenitentis ejuscemodii querela sunt. Quisquis de rebus animæ suæ, ut par est, sentiret, na is non tam fugeret, & horreret, quàm omnia diligentia quæreret Confessarium, qui excusat torporem, qui vituperet, qui varias suggerat artes ac vias omne deinceps peccatorum genus vitandi, vitamque corrigendi: iste enim demum inuneris sui partes omnes implet. Quid de Chirurgo dicere mos, qui vulnus purgaret qui dem, sed non alligaret? huic tamen non dissimilis est Sacerdos ille, qui cum se accusantes audit, piscis instaurus, non monet, non consilia suggerit, non opera poenalia imponit cavendis impostherum peccatis idonea, non alia melioris vitæ præcepta tradit. Qui à tali homine à peccatis abstinere, ubi primùm è Sacro Tribunali proiit, plagam recrudescere lentit, & stillare cruorem, perinde ac si nihil, illa curanda, industria esset adhibita. Vitæ à sacro Tribunali domum delicatissimi Poenitentis redeunt, cum ad ludos inuisita, ad amores obscænos, ad ludos eodem ludendos revertuntur, non aliter, quàm si de ejusmodi delictis nunquam se accusassent. Et quoniam rem tanti momenti tractant, placet narrare factum, quod sententia & iudicium iis quoque reddere possent, qui hoc in negotio desperare voluissent. In urbe Italia, cujus nomen de causis tacetur, Nobilium quæpiam, cum rem suam inopum inopis multum auxisset, à Parocho suo, *H. P. Segneri Christi. Instr. Tom. III.*

noxarum veniam non impertitâ, facessere iustus est, propterea quod ad malè parta iis, ad quos spectabant, reddenda induci non posset. Verùm ut res aliena laqueus est, ex quo, qui semel implicitus fuit, agrè admodum se explicet, sic & Nobilis iste, cum causam reddere meliorem deberet, maluit forum & Iudicem mutare. Accessit diverforum è diversis Sacris Familiis tribunalia, nec tamen vel unum reperit, qui sine Sacramenti injuriâ censeret absolvendum; tam nulli dubium erat, quin, iniquæ essent usura, quibus ille hærebat implicitus. Post longam tamen in quærendo diligentiam magno suo malo in aliquem tandem incidit, eorum ex numero, qui, ut Propheta loquitur, consuunt pulvillos sub omni cubito & cervicalia sub omni capite peccatorum ad dormiendum suaviter mortis suæ somnum. Hic igitur sacre Familiæ Alumnus, cum omnes, quos prius adierat Nobilis, Confessarios damnasset ut nimium rigidos, Poenitentem suum maximam voluntate absolvit, hominemque eâ facilitate ita sibi devinxit, ut non Poenitentem modo illum multo tempore, sed & amicum retineret, à quo crebra ad eum veniebant munera; nec raro lautam ad mensam conviva adhibebatur. Ita semel à cœna, dum Confessarius ad suum Cœnobium, Nobilis cubitum se contulit; hic subito, & violento symptomate oppressus suffocatusq; vivere desit: interim Demones gemini famulorum hujus heri habitum mentiti accurrunt ad Cœnobium, & Monachum jam ad quietem

H h

tem

tem capiendam compositum magno tumultu evocant; festinaret, quam ocyllimè, herum jam animam agere. Nihil moratus Confessarius, lecto, domo se proripit, & ad aedes Nobilis festinus cum mentitis illis ducibus accurrit. Scelas dum ascendere parat, stantem eorum in capite Nobilem, talari domestica veste indutum, in-tuetur; Delosum se ratus, queri cepit de molestiâ sibi tam importuno tempore illatâ. Sed respondit Nobiles. Plus factis verum est, quod habeam pessimè; æternis enim cruciatibus addictus sum ob sacrilegas tor-anorum Confessiones. Ut tamen ea in re totus in culpa non fui, ita & penarum socium habebō; tu enim, tu ipse, qui toties à noxis perperam me sciens absolvisti, eadē mecum à divina Justitiâ sententiâ fulminatus es. His dictis posito famulorum schema-te procedunt Dæmones, & singuli singulos complexi, summo cum strepitu ac tumultu, quo aedes illa velut terra motu concussa, domesticique omnes ingenti horrore consternati sunt, videri desierunt, quin vel vestigium penini illius cadaveris, ex oculis subduc-ti, unquam deinceps aut ullibi appa-retet. Testem tragicus hic eventus præter ceteros habet P. Joannem Lo-rinum, virum Librorum suorum mo-numentis orbi notissimum, quibus P. ad Sacras Literas commentatus est, qui infelicissimum hunc Nobilem sibi notum fuisse asseruit. Est nunc, qui volens, & dormientem quærat Confes-sarium; eos autem ut difficiles & aspe-ros traducat, qui tempori monent,

& ejus causâ maxime piunt. Nemo ex sententiâ tam libere prolata quidquam habebit con-lumentis, præter unum Dæmonem, qui cum unius animæ jacturam co-tueret, duas secum auferet; Reo-mirum perperam absoluti, & Julia injustè absolvētis. Sed taceas, unde tantisper divertimus.

XV. Pari ratione magna indici Cordis contriti & serio dolenti eorum Pœnitentium lingua dat, quærit à Deo multatâ, potentis ejus be-chieo se subjiciunt, moxnum penitenti-tem venerabundi oculantur, alioquin farentur, acerbiora se multo, atroci-que suis flagitiis esse pronuntiat. Cum lævissima illa lues Hebræo in populo grassaretur, quæ paucorum horum spatio septuaginta mortalia milia depasta est, siquis tanti mali causam ex Astronomo petentatus esse, nescio quod ille Medusa caput, aut aliud horrificum & ferale Alium tantæ stragis auctorem esse dicitur. Naturalium rerum scientes hanc pestilentem & contagiosum, ex aliquo telluris repente patefacta hanc ascendentem, latèque diffusum tam multis perniciem attilisse asserunt. Aliam mali originem divinâ sunt Po-litici, & vicinorum invidiâ atque aho, qui Hebrææ gentis felicitatem & in-crementa, quibus tam maxime letæ efferebat, obliquis oculis aspexerunt, postiferum aliquem pulverem, alio-que luis semina quaqua versum sparsa suspicari fuissent. Verum David Rex, quem non fictus dolor de admul-tis sceleribus urebat, non multum in-

apud
Philip.
d'Our-
man.
P. ad
Christ.
e. 14. sect.
2. hist. 3

inveniendâ mali causâ laboravit, sed
 trahis tanta caulam unicam superbi-
 tam sitam esse palam professus est.
 Hinc dicebat ipse, sidus illud mali-
 gantum, va porem illum pestilentum, &
 hostem esse invidum, qui tam dire no-
 quillet. *Nonne ego sum, qui iussi, ut nu-
 meraretur Populus? Ego sum qui pecca-
 vi, Ego qui malum feci.* Nec alius est o-
 mnium Cordium verè dolentium ge-
 nitis, quæ omnis calamitatis aliam
 non inveniunt, nec indagant origi-
 nem, quam se ipsa. *Peccata nostra re-
 sponderunt nobis.* Omnes penas, ma-
 la omnia, quæ immittit Deus isti verè
 dolentes accipiunt ut responsa ad ini-
 quitates suas; sic ut adversa hæc
 hoc Echo, quæ nunquam respondet,
 nisi cum alter eam clamando provo-
 cat: quando autem respondet, nun-
 quam omnes & integras reddit voces,
 quæ prolatae sunt, sed extremas tan-
 tum syllabas: quia pœnæ, divinæ
 Iustitiæ dextrâ inflitæ, non excedunt
 delicta, nec adæquant, sed eorum opi-
 nione, longo semper intervallo illis-
 met minores sunt. *Peccavi, & verè
 deliqui, & ut eram dignus, non recepi.*
 Quid igitur de iis pronuntiabimus,
 qui quorumlibet adverlorum, fini-
 thorumque casuum intolerantes, mox
 in eius modi voces prorumpunt: *Quid
 tandem ego deliqui? haud equidem ego
 publicis latrociniiis vias infestavi; non
 dico me immensi scelere obstrinxi; & ra-
 tum in meum unius caput omnia cu-
 rantur & torquentur fulmina. O! e-
 gregiam sanè sua agnoscendi nomina
 rationem! Quid deliquisti? quam-
 vis peccata tua non alia, quam men-*

daci detestabilis amoris proptii tru-
 tinâ ponderabis, verum nunquam in-
 telliges. Intelliges autem, quam-
 primum divina Iustitiæ bilance illa
 librata videbis. Interim habemus si-
 gna minimè dubia Cordis contriti &
 renati operâ doloris genuini; quæ no-
 bis Lingua tam in ipsa Confessione
 peragenda, quam post peractam ex-
 hibet. Nunc ad illa transeamus,
 quæ ex manibus nobis se offe-
 runt.

III.

XVI. Cùm Cor perinde, ac Lin-
 gua, Manibus ut instrumento utantur,
 dubium esse non potest, quin id, quod
 ista operantur, non obscure indicet,
 quis in Corde spiritus regnet, novisne
 Pœnitentiæ, an antiquis pravatum
 propensionum? Quare qui à peractâ
 Confessione se advertit magis sollici-
 tum studiosumque exercendarum a-
 ctionum honestarum, bono sit animo,
 idque pro signo satis manifesto ha-
 beat, non abesse à Corde suo illud
 Principium, quod secum affert Dei
 gratia, quòque novam, ac divinam vi-
 tam vivimus. E diverso cùm quis
 noxarum veniâ à Sacerdote imperti-
 tà, antiquâ, aut etiam majori, in exer-
 cendis piis actionibus legitime labo-
 rat, argumento id mihi est vitæ non
 novæ, sed pristinæ. Cùm simul &
 pectus dolet, & membra torpent, æ-
 que ad motum languent, indicium id
 valetudinis multum afflictae Medici
 existimant: *Dolor affixus pectori cum Hippo-
 torpore malum.* Nec aliter de iis ego erat.
 sentio & præfatio, qui pectus quidem
 H h 2 tun-

tundunt, dum peccata enarrant; subinde autem ad virtutum exercitationem, plus quam unquam tardi & inguavi sunt. Enumeravit horum aliquis delicta, & ad amissum accuratèque explicuit, quin & in charitam illa calamo contulit, nequod memoriam sugeret. Laudo industriam: sed hæc sunt pars una Pœnitentiæ, nec illa præcipua. Unde igitur dignoscam, aliarum duarum, quibus maximè Pœnitentiæ constituitur, Doloris inquam, & Propositi, nullam fuisse in vobis desideratam? Opera, quæ deinceps sunt, id mihi monstrant oportet. Pœnitentiæ, si S. Augustinus rectè sensit, ars est, quæ sterili & silvestri nostro cordi ramus cœlestis gratiæ inseritur. *Cum Oleaster esset, insertus es in illis, & socius radicis, & pinguedinis Oliva factus es.* Unde autem

Rom. 11.
17.

rectius colligitur, ramum insitum cum trunco coaluisse, quam ex fructibus, quos inde videmus nasci? Si, quâ die Confessione animus expiatus est, aut certè pauculis interjectis, easdem quis revertatur ad nugas, sensuum oblectamenta, socios ac ludos; si præter modicum id, quod Confessarius imperavit, nihil præterea ad satisfaciendum contractis nominibus agat, de cetero non minus quam antea à concionibus sacris audiendis abhorreat, non templa crebrius accedat, non preces attentius fundat, non Sanctissimis Mysteriis sapius utatur, quid aliud dicam, nisi parum felici insitione factum, ut sylvestris hic truncus à se ipso alius non evaderet? Confessus est, sed non est contritus. Ne-

que aliter ipse de se sentiet, aut pronuntiabit, si rationem, non propositionem pravam audiat & contemnit. XVII. Fingemus animo illi quem sanguine genitum aliena manu æmulum è medio sustulisse, & idcirco captum in arce custodici diligenter, metu minimè vano, ne paulo post-tiori in loco caput carnificis manu mittat. Hæret illo suo in carcere profundis cogitationibus absorptus, & timore curisque omnem in partem agitated quietis vix quidquam capere potest. Quis non credat, eum talis perpetrata vehementi dolore angere nec tamen hæc ipsi dolet. Si enim repente beatur nuntio de gratiæ factoris à Principe factâ, mox illum metu & vinculis liberum videbitis redire domum, gratulantium de felici successu admittente officia, lautas apparare epulas, enarrare artes & artes, quibus æmulum circumvenit, & in exitium impulit: verbo, est, qui fuit, aut etiam se ipso deterior, magisque ad audendum profectus. Neque equidem, ni fallor, dicit, hominem cædis pœnituisse. Cur igitur, cum non dispar sit tua conditio, eadem tua studia, videris tibi verè dolens atque contritus, sic ut ne ambigas quidem! Antequam ad sacrum tribunal accederes, vidi ego te cogitandum, aliorum à confortio avulsam, totam in rem tuam intentum desiximque. Hæc habet, (parum absuis, quin letus mihi dicerem) en signa non dubia doloris, quo iste uritur ob Dei Filium denuo à se flagitiis suis in Cratena-ctum. Verùm mutatâ repente sententi-

digressus à pedibus Sacerdotis, egressus templo, serenato vultu rides, jocularis, tripudias, colloquii te oblectantis, tripudias, colloquii te oblectantis cum gregalibus oblectas, artes narras & ingenium, quibus viam tibi ad fruendum optatis voluptatibus aperuisti, miseram illam induxisti, circumvenisti illum stolidiorem, id effecisti, nequis impunè sibi fore existimaret, si te la cessere, si molestiam tibi creare ausus esset. Et his signis omnium verè dolentem agnoscam? Illud, non amplius, crediderim, te inferni mem fuisse percussum; peccati in te horrorem odiumque fuisse excruciatum, qui credam? *Ecco hoc ipsum, secundum Deum contristari vos* (verba sunt Apostoli) *quantam in vobis operatur sollicitudinem: sed defensionem, sed indignationem, sed timorem, sed desiderium, sed emulationem, sed crudelitatem.* En ut ex Manibus Corinthiorum Corinthiorum nòsse didicit Apostolus! Doluistis. inquit, vero dolore Poenitentia: *secundum Deum.* Hic autem dolor, de noxis admisis conceptus, minimè sterilis prodidit se confestim operum effectione: *operatur in vobis.* Quid autem ille efficit? *Efficit sollicitudinem vehementem, vitæ in melius mutandæ. Ecco quantam in vobis operatur sollicitudinem!* nimirum ad vitandam mala, & ad faciendam bona, ut commentatus est S. Thomas: ab hac autem sollicitudine duplicis generis effecta nascuntur; illa ad malum amovendum pertinent, & sunt, *defensio, indignatio, timor.* Defensio, contra Mundi Affeclas, solitos exemplis suis pervertere: *indignatio*

adversus Carnem, seditiones ciere aulam: *timor* Demonis, solertis in decipiendo. Alterius generis opera ad bonum assequendum referuntur; & enumeratur hæc: *Desiderium, Emulatio, Vindicta.* *Desiderium* placendi Deo tam bono. *Emulatio* sequendi recta aliorum exempla; *Vindicta* de se homine nefario sumenda. Vos quoque AA, Dilectissimi hanc vos ad normam examine, & si hæc deprehenderitis indicia, de sincera Poenitentia licebit esse securis.

XVIII. Si cui brevior norma placet & regula, hanc quoque præptam habemus. Poenitentia ejusdem Angelici assertionem, virtus est specialis, quæ tendit in duo: ad destruendum peccatum, ut est offensa Dei; & ad inducendum peccatorem, ut propter peccatum, vindictam de se sumat. Anne autem Poenitentia tua est *quæ S. Th. 5. dam dolentis vindicta, panis in se, p. 9. 85. quod dolet commisisse?* Sentisne in te *ar. 3. de sanctum illud tui odium, propter peccata admisa, & desiderium illa in te metipso vindicandi?* Si sentis, bene *e. Poenitentia.* sperare omnino licet, te sincerè poenitentibus posse accenseri. Si minus, & si non difficile illud opus; quod Sacer Judex auditis noxis imperavit, durum tibi videtur, nec tempus invenis, quo illud peragas, licet tantum tibi suppetat ad animi remissiones & solatia, vehementer metuo, ne dum fructum Poenitentia à manibus frustra requiro, radix quoque in corde tuo sit nulla. Dein cum Poenitentia *S. Th. 3. etiam sit Virtus, quæ facit operari ad destructionem peccati præteriti, in quantum*

R. J. nus.

tum est Dei offensam: si quem ego video magno studio precesse favores Matris Dei, ut ope cœlesti per ipsam impetratâ deinceps à peccatis immunis sit; si video illum operam dare Concionatoribus, ex quibus non quæ delectent, sed quæ profint, audit; amare confortia prudentium, adire cœtus piorum; tanto timore perculsum, ne in pristinas miseras relabatur, fugere omni curâ pericula, non solum quæ proximè, sed & quæ remotius ad Deum offendendum sollicitant, tum enim verò de Confessione rectè obitâ certus mihi esse posse videor. At ubi è diverso non nisi expertem omnis timoris superbiam, negligentiam supinam, & effrontem temeritatem deprehendero, de ejusmodi homuncione quid pronuntiabo? Viderit sanè ipse, quem inveniat (Inculto denuo) qui bene ipsum sperare jubeat, à me quidem id frustra expectabit. Natura cum reparat, quod alicubi passa est, damnum, id non sine auctario facere consuevit. Ita cum crus aut lapsu, aut quo alio sinistro eventu fractum est, tantum opis virtutisque ad fractum illud os jungendum digno, solidandumque confert, ut si iterum crus rumpi frangique contingat, nunquam id eo loco fiat, quo aliàs fractum os coaluerat. Neque verò minorum in suis operibus est virium Gratia, quam sit Natura; quare si quis Pœnitentium in id incumbat sedulo, ut, quod passus est peccando damnum atque jacturam, ejusmodi piis operibus, ad quæ nullâ lege, nullo præcepto adstringitur, reparat at-

que, refaricat; si ita animom adversi peccatum olim admittum obdormit, ut non alio in loco ruinâ jam patenti vulnere locus, argumento id est non dubio, adesse in corde causam, cur hæc efficere solet, Gratiam inquam divinam; verum ubi ejusmodi constantiæ ac firmitatis signa apperent nulla, quid judicem. nescio. Id solum affirmo; quod ejusmodi Pœnitentia in negotio salutis ego quidem scire haud quaquam vellem: Sancti enim Thomæ doctrina est, Pœnitentiam genuinam non esse solam à peccati cessationem, sed cessationem concomitantem cum usura & fenore majoris boni, quo subinde male gesta restituerit. *Enscndatio*, inquit, *offensa contra deum, quem commissæ, non fit per solam confessionem offensam, sed exigitur ulterius quædam recompensatio ex parte ejus, qui offendit, & retributio ex parte ejus, in quem offensam commissam est.* Quodnam autem obsequij, aut officij genus est, quo Deum à Confessione peccatâ religiosius & sanctius colas, quam aut soleres? Imò quo non injuriæ genere illum mox iterum irritas? Instillima proinde est timendi causa, ne Pœnitentia tua justî ponderis, suisque partibus absoluta nequaquam fuerit.

XIX. AA. Dilectissimi, haud paucis vestrum equidem solenne est, omnem repetitorum lapsuum causam in imbecillitatem suam, tentationisque vim atque impetum conferre, an autem ita se & Sancti purgabant: an verò Pœnitentiam suam minime feriâ accusabant? Arundinem, si placet,

est, loco ventis undique exposito
confertite; hanc ventus paulò vehe-
mentior frangit; & vos ejus fracta
culpam in ventum confertis; sed im-
merito; cum eà potiùs causa fracta
sit arundo, quòd intus esset vacua:
nam idcirco immobiles in iis vento-
rum furis steterant pali, quos isdem
in locis humana industria in solum
defixerat. Non tentationis vis, &
impetus hunc illamve prostravit; ce-
cidit, quia poenitentia ejus fuit arun-
do casta. Certè tentationum impe-
tus vehementior alios aggressus, quia
solida, vera, minimèque fucata eo-
rum poenitentia fuit, tam eos non e-
vertit, ut ne inclinaret quidem. Hic
profectò sentas Sanctissimorum Do-
ctorum fuit. *Qui pectus tundit* (S.
Augustini verba sunt) *& non corri-
pi, peccata solidat, non tollit.* Neque
nam ad amissim, veram poeniten-
tiam S. Ambrosius exploravit: *Hac
est vera Poenitentia*, inquit, *cessare à
peccato; sic enim probat dolere se, si à
peccato desinat.* Nec dissentit S. Gre-
gorius, ait enim: *Perfectè converti-
tus, qui cunctis semel, quod prave egerat,
plangit, quòd denuò plangat, ultra non
revertit.* Sanctus quoque Fulgentius
hanc in bene coepris varietatem agno-
scit esse signum larvate Poenitentia.
*Tales nunquam desinunt gemendo pec-
cata, quia non desinunt peccare post re-
missionem.* Paucis & disertè Tertullia-
nus. *Ubi emendatio nulla Poeniten-
tia vana.* Nec asserit ferè sancti Do-
ctores reliqui. Ubi proinde con-
stantia in bene coepris est nulla, re-
ctius utique arguemus; mendacem

fuisse & fucatam conversionem, quam
ut mali causam tentantis inimici fu-
rorem ac pertinaciam extitisse arbitre-
mur.

XX. Quare si toties redeo, toriès-
que inculco, magnopere me metuere,
ne multorum Peccatorum Confessio-
nes aliquo laborent vitio, ne quato id
animo tribuite nimis anxio, & umbras
timenti; credite potiùs me ad istud
sincero commodorum vestrorum stu-
dio impelli incitarique. Si tam pau-
ci male confitentur, quam nonnul-
li sibi persuadeant, non esset, cur adeò
rem istam sibi cordi haberet Mater
Ecclesia. In Synodo Lateranensi, cui
cum Pontifice Innocentio Secundo
adfuere Patres omnino mille, Canone
22, sic illa loquitur. *Inter cetera u-
num est, quòd sanctam maxime pertur-
bat Ecclesiam, falsa scilicet Poenitentia;*
*unde Confratres nostros admonemus, ne
falsis Poenitentis Laicorum animas de-
cipi & in infernum detrabi patiantur.*
Frustra etiam, si tam rarò larvis tan-
tùm Poenitentium peccatores se tege-
rent, querebatur ob hæc mendacia in
Sacris Literis Deus, frustra ad terribè do-
lendum hortaretur. Audite, quid
Jeremiæ ore lamentetur. *Attendite & lev. 8.
auscultate: nullus est, qui agat Poeni-
tentiam super peccato suo, dicens, quid
feci? An non hoc est profiteri tot in-
ter dolentes, se ne unum quidem in-
venire, qui verè doleat, quem sincerè
poeniteat? Quidni de nobis quo-
que idem pronuntiare possit Deus?
Attendit enim verò ipse diligentia stu-
dioque longè maximo ad motus cor-
dis nostri omnes, ut in eo indicium
quod-*

Nullam sit Sacramentum, ad cuius fructum percipiendum plus nostræ operæ requiratur, quàm ad secundi huius Baptismi, Pœnitentiæ nimirum; tam pronum erit nos omni fructu illius desitui, quàm pronum est in alieno ex necessariis deficere. Et verò s. Teresa, jam Cœlo recepta, cum personarum, suo cultui singulariter addictarum, videndam se præberet; Filia, ait, tanta è Christianis multitudo æternùm damnatur ob Confessiones non rite peractas, ut fidem tuam superet. Non oportet igitur quem-

quam, AA. Dilectissimi, cui animæ suæ salutis cordi sit, eam tanto discrimini expositam relinquere; sed è diverso id omni conatu, atque industriâ agere, ut se de illa expositis hæcenus Cordis, Linguae, Manuum signis, reddat, quàm fieri potest, certissimum; ut hæc tantilli temporis intervallo cum veris Pœnitentibus dolendo, mereatur cum Beatis cœli Incolis, abstergis lacrymis *de Pœn. æternùm delictari & gaudere. In d. i. c. corde contritio, in ore Confessio, in opere Perfecta humilitas: hæc est perfecta, & fructu. Et ifera Pœnitentia.*

DISCURSUS XVIII.

De Pernitioso errore peccantium fiducia Confessionis.

Nullo sunt, quæ minùs gratiam faciunt medicinam: & quòd amara illa sit, & quòd non omne semper valetudinis detrimentum reparat. Si tamen dicere volumus, quòd res est; utrumque horum potius naturæ, de medicinis nobis prospicientis, beneficentiam commendat. Si enim potiones & catapotia dulcia forent, & palato grata, si quidquid valetudini & viribus morbos nocuit, totum restaurarent, quis tandem adversæ valetudinis meta multum angeretur? Non magna esse læsionis æstimatio, quæ & suavi & potentiori remedio nos recuperatores scire-

mus; mors ipsa ut minùs formidata, ita etiam haud paulò facilior foret. Idem autem cum sit Aùthor & Naturæ & Gratia, non est ambigendum, quin quam in corporis, hanc & in animæ morbis curandis tenuerit rationem, & de similibus proportionem quãdam utriusque providerit medicinis. Placuit omnino divinæ Providentiæ, ut quæ propria esse medicinæ diximus, eorum utrumque etiam Pœnitentiæ proprium esset; ut scilicet & ingrata esset utenti planèque insipida, neque omne semper illatum à peccato malum ex toto restauraret, his maximè de causis, ne, si secus esset, Fideles à morbis animæ nõ abhorretent; gratia, quæ sanitas est animæ,

I i

R.I
nus